

‘Eén in Gods hand’

De eenheid tussen christenen wortelt in de belijdenis van Israël: “Hoor Israël, de Heer is onze God, de Heer is één.” Zoals God één is, zo zijn wij mensen onderling met elkaar verbonden. We zijn één vanuit Gods perspectief. Eén in Gods hand. In de week van Gebed voor de Eenheid, vieren we die eenheid. En we bidden onszelf kracht toe. Opdat we de eigenaardigheden van de ander inderdaad als Gods geschenk blijven aanvaarden.

Het materiaal voor de gebedsweek in 2009 is ontleend aan de kerken in Korea. Het land is in tweeën gesneden sinds 1953. Christenen op het schiereiland spannen zich in met andere bevolkingsgroepen de eenheid te herstellen. “Als christenen hopen en wachten we op de dag dat God de verdeelde partijen samenbrengt”, zeggen de Koreanen in een toelichting op het materiaal voor de gebedsweek. U kunt deze toelichting met ander ondersteunend materiaal voor onder meer kinderen vinden op onze website.

De Raad van Kerken en de Evangelische Alliantie hebben vorig jaar voor het eerst de data voor de gebedsweek afgestemd. Dit jaar doen we dat ook. Daarnaast hebben de twee organisaties een gezamenlijk thema gekozen. Het materiaal verschilt wel. We vermoeden dat we daarmee herkenbaar blijven voor kerken en christenen. Natuurlijk is er niets op tegen om plaatselijk van beide organisaties materiaal in te zetten. U kunt meer informatie vinden op de websites: www.ea.nl en www.raadvankerken.nl.

Ds. Klaas van der Kamp, algemeen secretaris Raad van Kerken

Dit boekje bevat de orde van dienst voor een oecumenische viering en suggesties voor meditaties en gebeden voor de acht dagen van de Week van gebed voor de eenheid van de christenen 2009. Ook is achtergrondinformatie over Korea opgenomen. Het omslag is gemaakt op basis van een illustratie van Jan Vanriet.

ORDE VAN DIENST VOOR EEN OECUMENISCHE VIERING

Thema: 'Eén in Gods hand'

(Ezechiël 37:19b)

a=allen; s=stem; v=voorganger

LvdK = Liedboek voor de kerken; GvL = Gezangen voor Liturgie

benodigdheden: een gong, een bijbel, houten stokken (12 bijv.) met iets om ze samen te binden.

I Dienst van de voorbereiding

Opening

Driemaal luidt een gong, om het begin van de dienst aan te geven.

Eenieder gaat staan en blijft staan tot na het intredelied.

Groet

- v** Mogen de genade en vrede
van God onze Vader
en van de Heer Jezus Christus
en van de Heilige Geest
altijd met u zijn.
- a** En met uw geest.

Intredelied

Psalm 146 (LvdK Ps. 146, GvL 146)

De voorgangers komen binnen, samen met degenen die de houten stokken dragen. De stokdragers stellen zich op in de liturgische ruimte voorin de kerk, bijv. voor het kruis.

Stilte

- v** De liturgie voor de Gebedsweek komt dit jaar uit Korea, dat in twee landen is verdeeld. Toch voelen de christenen zich één volk. We horen het visioen van de profeet Ezechiël over twee losse stukken hout die tot één worden in Gods hand. Wij komen bijeen als christenen uit gescheiden tradities. We bidden om vergeving voor de schande van onze verdeeldheid en voor ons

onvermogen om in de wereld getuigen te zijn van verzoening.
Welke wegen van bekering moeten we persoonlijk en kerkelijk
gaan om te komen tot volledige gemeenschap in Christus?

Schuldbelijdenis

- v** Kom tot God; laten we komen tot God, die ons genadig is, de
bron van onze hoop en ons verlangen.

Stilte

*Tijdens deze stilte verspreiden de stokdragers (die voorin de kerk
zaten of bij de voorgangers) zich door de kerk en nemen plaats
tussen de kerkgangers, als beeld van onze verdeeldheid en onze
zonde tegen de eenheid in Christus.*

- v** Uit de diepte roep ik tot u, Heer.
Heer, hoor mijn stem.
- a** Heer, wij roepen tot u,
maar vaak met zo verschillende stemmen.
- v** Wees aandachtig, luister naar mijn roep om genade.
- a** Wij bidden om eenheid,
maar hebben weinig over voor verzoening.
- v** Als u de zonden blijft gedenken, Heer,
Heer, wie houdt dan stand?
- a** Wie houdt stand?
Wij komen tot u met alles wat we niet doen
aan het lijden en de verdeeldheid van de wereld.
- v** Maar bij u, Heer, is vergeving,
daarom eert men u met ontzag.
- a** Kyrie eleison, Christe eleison, Kyrie eleison.
- v** Ik zie uit naar de Heer,
mijn ziel ziet uit naar hem
en verlangt naar zijn woord.
- a** Mijn ziel verlangt naar de Heer,
meer dan wachters naar de morgen.

- v Ezechiël spreekt dit woord van de Heer:
  - Ik zal hen van hun zondige ontrouw redden en hen reinigen.
  - Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn.
  - In mijn hand zullen ze één worden.
  - God, u bent onze enige hoop.
- a Help ons een werktuig te zijn van uw verzoening.

II Dienst van het woord

Eerste lezing

Ezechiël 37:15-19,22-24a (NBV)

- 15 De HEER richtte zich tot mij:
- 16 'Mensenkind, neem een stuk hout en schrijf daarop: "Juda, en de Israëlieten die bij hem horen." Neem dan nog een stuk hout en schrijf daarop: "Jozef" – dat is het stuk hout van Efraïm – "en heel het volk van Israël dat met hem verbonden is."
- 17 Voeg die twee samen tot één geheel, zodat ze in je hand één stuk hout vormen.
- 18 En als je volksgenoten je vragen: "Wil je ons vertellen wat je hiermee bedoelt?"
- 19 zeg dan: "Dit zegt God, de HEER: Ik neem het stuk hout van Jozef – dat van Efraïm dus – en van de stammen van Israël die met hem verbonden zijn, en ik leg dat tegen het stuk hout van Juda aan. Ik maak er één stuk hout van, in mijn hand zullen ze één worden."
- 22 Ik zal één volk van hen maken in het land en op de bergen van Israël, en één koning zal over hen allen regeren. Niet langer zullen ze uit twee volken bestaan en verdeeld zijn in twee koninkrijken.
- 23 Ze zullen zich niet meer verontreinigen met hun afgoden en hun afschuwelijke misdaden, ik zal hen van hun zondige ontrouw redden en hen reinigen. Zij zullen mijn volk zijn en ik zal hun God zijn.
- 24 David, mijn dienaar, zal hun koning zijn, en samen zullen ze één herder hebben.

Zingen

Mogen allen één zijn, Vader (GvL 498)

Vergeef, o Heer, dat duizendvoud (LvdK Gezang 307)

Tweede lezing

Romeinen 8:18-25 (NBV)

18 Ik ben ervan overtuigd dat het lijden van deze tijd in geen verhouding staat tot de luister die ons in de toekomst zal worden geopenbaard.

19 De schepping ziet er reikhalzend naar uit dat openbaar wordt wie Gods kinderen zijn.

20 Want de schepping is ten prooi aan zinloosheid, niet uit eigen wil, maar door hem die haar daaraan heeft onderworpen. Maar ze heeft hoop gekregen,

21 omdat ook de schepping zelf zal worden bevrijd uit de slavernij van de vergankelijkheid en zal delen in de vrijheid en luister die Gods kinderen geschonken wordt.

22 Wij weten dat de hele schepping nog altijd als in barensweeën zucht en lijdt.

23 En dat niet alleen, ook wijzelf, die als voorschot de Geest hebben ontvangen, ook wij zuchten in onszelf in afwachting van de openbaring dat we kinderen van God zijn, de verlossing van ons sterfelijk bestaan.

24 In deze hoop zijn we gered. Als we echter nu al zouden zien waarop we hopen, zou het geen hoop meer zijn. Wie hoopt er nog op wat hij al kan zien?

25 Maar als wij hopen op wat nog niet zichtbaar is, blijven we in afwachting daarvan volharden.

Halleluja-zang

Eenieder gaat staan tot na het Halleluja volgend op de lezing van het evangelie.

Gezangen voor Liturgie 241-249 of Dienstboek p. 611-615

Evangelie

Johannes 17:8-11 (NBV)

8 (Jezus bidt): Ik heb de woorden die ik van u ontvangen heb aan hen doorgegeven, zij hebben ze aanvaard en nu weten ze echt dat ik van u gekomen ben, en ze geloven dat u mij hebt gezonden.

9 Ik bid voor hen. Ik bid niet voor de wereld, maar voor de mensen die u mij hebt gegeven, omdat zij van u zijn

10 – alles wat van mij is, is van u, en alles wat van u is, is van mij – en omdat in hen mijn grootheid zichtbaar geworden is.

11 Ik ben al niet meer in de wereld, ik ga naar u toe, maar zij blijven wel in de wereld. Heilige Vader, bewaar hen door uw naam, de naam die u ook aan mij gegeven hebt, zodat zij één zijn zoals wij één zijn.

Hierna het Halleluja eventueel herhalen

Overweging

Stilte

III Dienst van de gebeden

Voorbede

v Vol vertrouwen bidden wij tot God – Vader, Zoon en Heilige Geest

a Acclamatie

Heer, hoor ons gebed ... (kan ook gezongen
bijv. de Taizérespons 'O Lord hear my prayer'
of: Heer hoor ons bidden, laat komen uw Rijk
of: Wanneer ik roep tot U verhoor mij o Heer ....)

s1 Bidden wij voor onze plaatselijke christelijke gemeenschappen, onze kerken en oecumenische groepen. Voor degenen die hier aanwezig zijn en voor hen die hier vandaag niet konden zijn. Heer, vergeef onze onverschilligheid tegenover elkaar en genees de wonden die ons van elkaar gescheiden houden. Maak één wat is verdeeld.

s2 Bidden wij om meer waardering voor onze gemeenschappelijke doop in het ene lichaam van Christus. Heer, Geef ieder van ons persoonlijk en ook onze gemeenschappen de kracht om verder te gaan op de weg naar de eenheid die u voor ogen staat voor al uw leerlingen. Daarom zingen/zeggen wij:

a Acclamatie

Heer, hoor ons gebed ...

s1 Bidden wij voor onze geestelijke leiders en bestuurders van de kerk, dat de Geest hen mag verlichten en hen de genade schenkt om in harmonie, vreugde en liefde te kunnen werken.

s2 Bidden wij voor de burgerlijke overheid, dat zij rechtvaardig en vredelievend is. Geef de overheid de wijsheid om te zien wat nodig is, vooral voor de meest kwetsbaren in de samenleving. Daarom zingen/zeggen wij:

a Acclamatie

Heer, hoor ons gebed ...

s1 Laten wij bidden voor al die landen en gemeenschappen die gescheiden zijn door interne conflicten. We denken daarbij in het bijzonder aan Noord- en Zuid-Korea, dat hun zoektocht naar eenwording, ondanks alle politieke geschillen, vruchtbaar mag zijn en een hoopvol teken voor allen die zoeken naar verzoening te midden van zoveel verdeeldheid.

s2 Danken wij voor al de mensen die door u geïnspireerd een belangrijke plaats innemen in ons geloofsleven en voor allen die uw vergevensgezindheid, mededogen en liefde uitstralen. Dat wij door hen geïnspireerd in hun voetsporen treden. Daarom zingen/zeggen wij:

a Acclamatie

Heer, hoor ons gebed ...

s1 Bidden wij voor al degenen die de bijbelse boodschap betrekken op de grote ethische uitdagingen van onze tijd. Heer, dat wij elk een bijdrage mogen leveren de wereldwijd verspreide ecologische rampen te verzachten die zoveel menselijk lijden teweegbrengen en die uw schepping bedreigen.

s2 Christelijke kerken vragen om uw hulp, God, zodat er ooit een dag aanbreekt waarop wij allen verzameld zijn rond uw tafel en in verbondenheid brood en wijn met elkaar delen. Daarom zingen/zeggen wij:

a Acclamatie

Heer, hoor ons gebed ...

v Laten wij bidden met de woorden die Jezus ons gegeven heeft, ieder in zijn eigen taal (op zijn eigen manier)

Onze Vader...

a Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden
op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood
dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden,
zoals ook wij hebben vergeven
wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit
tot in eeuwigheid.
Amen.

(NBV, zie ook de uitgave 'Onze Vader gezongen')

- v Als een teken van verbondenheid geven wij elkaar de vredegroet.

Zingen

Vredevorst kom tot ons... (Hoop van alle volken 74)

(vertaling van het Koreaanse lied O So So)

Symbolische handeling

De houten stokken worden twee bij twee tot een kruis samen gebonden als teken van de verzoening, dat het werk is van de Eeuwige die ons bijeen houdt in zijn hand.

Tijdens de geloofsbelijdenis kunnen deze zelfgemaakte kruisen symbolisch met het Kruis verbonden worden.

Wanneer er een doopkapel is, kunnen de houten kruisen daar naartoe gebracht worden als herinnering aan de doop die ons nu al verenigd houdt in de hand van God.

Geloofsbelijdenis van Nicea

(vanaf hier staand tot het einde van de viering)

- v Laten wij nu samen ons geloof belijden:
- a Wij geloven in één God,
de almachtige Vader,
Schepper van hemel en aarde,
van alle zichtbare en onzichtbare dingen;
- en in één Heer Jezus Christus,
de eniggeboren Zoon van God,
geboren uit de Vader voor alle tijden,
God uit God,
Licht uit Licht,
waarachtig God uit waarachtig God,
geboren, niet geschapen, één van wezen met de Vader,
en door wie alles is geworden;
die om ons mensen en om ons behoud
is neergedaald uit de hemel
en is vlees geworden,
door de Heilige Geest uit de maagd Maria
en is mens geworden,

die ook voor ons is gekruisigd onder Pontius Pilatus,
geleden heeft en begraven is,
en op de derde dag is opgestaan volgens de Schriften,
is opgevaren naar de hemel
en zit aan de rechterhand van de Vader,
en zal wederkomen in heerlijkheid
om te oordelen de levenden en de doden,
en aan zijn rijk zal geen einde komen;

en in de Heilige Geest,
die Heer is en levend maakt,
die uitgaat van de Vader en de Zoon,
die samen met de Vader en de Zoon
aanbeden en verheerlijkt wordt,
die gesproken heeft door de profeten.

En één heilige, katholieke en apostolische Kerk.
Wij belijden één doop tot vergeving van de zonden.
En wij verwachten de opstanding van de doden
en het leven in de wereld die komt.
Amen.

Slottekst en wegzending

(bij voorkeur een jongere)

s3 We lezen in de brief aan de Romeinen:

Ik ben er van overtuigd dat dood noch leven, engelen noch machten noch krachten, heden noch toekomst, hoogte noch diepte, of wat er ook maar in de schepping is, ons zal kunnen scheiden van de liefde van God, die hij ons gegeven heeft in Christus Jezus, onze Heer.

Romeinen 8:38-39 (NBV)

v Wij verlaten deze plaats van gebed en keren weer terug naar ons leven van alledag. Sterk in geloof en hoop, want God onze Vader heeft alle dingen nieuw gemaakt. Hij zendt ons als getuigen van zijn liefde en heeft een rol voor ons weggelegd in zijn nieuwe schepping.

Moge God, die onze vreugde, onze frustratie, ons leven kent,
ons altijd begeleiden en ons dapper maken om trouw te blijven
en een leven te leiden het geloof waardig.

a Heer, blijf bij ons.

Lied

Gedenken wij dankbaar (Tussentijds 157)
of een lied dat de verzoening door het kruis bezingt.

*Tijdens het lied worden de kruisen aan de vertegenwoordigers van
de verschillende kerken gegeven als een teken van hun
verbondenheid. Ze kunnen de kruisen meenemen naar hun eigen
kerk.*

Zegen

v Moge de Heer u zegenen en u beschermen,
moge de Heer het licht van zijn gelaat over u doen schijnen en
u genadig zijn,
moge de Heer u zijn gelaat toewenden en u vrede geven.

a Amen

DE ACHT DAGEN

MEDITATIES EN GEBEDEN

Eerste dag **Oude en nieuwe verdeeldheid**

Ezechiël 37:15-19, 22-24a

Eén in uw hand

Psalm 103:8-(13) 18

Liefdevol en genadig is de Eeuwige

1 Korintiërs 3:3-7, 21-23

Afgunst en verdeeldheid onder u

Johannes 17:17-21

Laat hen allen één zijn

Christenen zijn geroepen om Gods helende liefde gestalte te geven. Christus bad niet voor niets voor zijn leerlingen: laat hen allen één zijn, opdat de wereld gelooft... Verdeeldheid staat onze mogelijkheid om te getuigen in de weg. Ook in Korea werd het christendom gebracht door mensen die het met elkaar oneens waren. Het is verleidelijk om conflicten dan te zien als een onvermijdelijk deel van onze geschiedenis, en niet als iets dat fundamenteel in tegenspraak is met de boodschap dat God de wereld in Christus heeft verzoend. Ezechiëls visioen van twee stukken hout, die één worden in Gods hand, is een uitdagende metafoor voor verdeelde christenen. In de twee stukken hout die het kruis vormen verzoent Christus de mensheid met God. Zoeken naar eenheid is de belangrijkste opdracht voor christenen. Wij bidden om eenheid door de werking van de Heilige Geest, daarnaast willen we ook met elkaar in gesprek blijven.

Gebed

God, u houdt van ons en hebt ons vergeven in Christus.

Met uw liefde wilt u ons onderling verzoenen.

Zie goedgunstig op ons neer,

als wij werken aan en bidden voor eenheid van alle christenen.

Geef dat wij ervaren

dat wij elkaar werkelijk tot zusters en broeders zijn.

Mogen wij één worden in uw hand. Amen.

Jesaja 2:1-4

Geen mens zal meer weten wat oorlog is

Psalm 74:18-23

Vergeet het leven van uw armen niet voorgoed

I Petrus 2:21-25

Door zijn striemen bent u genezen

Matteüs 5:38-48

Bid voor hen die u vervolgen

Oorlog en geweld staan de eenheid in de weg die God voor de mensheid wil. Ze ontstaan onder meer uit hoogmoed die ons verhindert om het fundament van ons bestaan te ontdekken. Christenen in Korea willen niets liever dan de scheiding tussen Noord- en Zuid-Korea achter zich laten en ook elders in de wereld vrede stichten. Hun situatie laat zien hoe vijandschap en wraak als een vicieuze cirkel van geweld werken. Jezus geeft zijn volgelingen de kracht om juist van geweld af te zien. Trouw aan de Vader sterft hij aan het kruis om ons te redden van zonde en dood. Zijn dood markeert het begin van een nieuwe schepping die zonde, geweld en oorlog aan het kruis nagelen. Christus leert ons het herstel van Gods schepping, hoop op en geloof in de komst van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Wij blijven in zijn voetspoor zoeken naar eenheid van christenen en strijden tegen alle vormen van oorlog en geweld.

Gebed

God, u hebt uzelf laten kruisigen opdat wij één zouden worden en onze zelfzucht, hoogmoed, ijdelheid en boosheid achter ons zouden laten.

Wij bidden u voor verdrukten

die lijden onder allerlei soorten van geweld, boosheid, haat, en voor slachtoffers van dwalingen en ideologieën.

Wij bidden u om de vrede die bij uw schepping hoort.

Wij bidden dat christenen samen werken voor uw gerechtigheid.

Geef ons de moed om anderen te helpen hun kruis te dragen en niet anderen ons kruis op de schouders te leggen.

Leer ons onze vijanden lief te hebben en niet te haten. Amen.

Leviticus 25:8-14

Het jubeljaar dat bevrijding brengt

Psalm 146

De Eeuwige doet recht aan de verdrukten

1 Timoteüs 6:9-10

Want de wortel van alle kwaad is geldzucht

Lucas 4:16-21

Jezus en het genadejaar van de Eeuwige als bevrijding

Wij bidden om Gods Koninkrijk, een wereld waar de armste mensen niet voortijdig sterven. Maar het huidige marktsysteem vergroot de economische ongelijkheid. Geldzucht lijkt, volgens de schrijver van de brief aan Timoteüs, de wortel van alle kwaad. Wat kunnen en moeten kerken doen? Jezus gebruikt het beeld van het jubeljaar. Volgens de tekst van Leviticus konden economische immigranten naar huis terugkeren; en als men niets meer had, kon hij als vreemdeling blijven. Op het uitlenen van geld of op voedsel mocht je geen winst maken. Het jubeljaar omvat een gemeenschappelijke ethiek: bevrijding van slaven, herstel van hun financiële rechten, het kwijtschelden van hun schulden en herstel van hun middelen van bestaan. Tegenwoordig wordt 'meer geld' beschouwd als het hoogste doel in het leven. Als kerken willen wij een tegenstem laten horen door in de geest van het jubeljaar te leven.

Gebed

God van gerechtigheid,
op sommige plaatsen in de wereld is een overvloed aan voedsel,
elders is niet genoeg.

God van vrede,
er zijn mensen die baat hebben bij geweld en oorlog
en anderen moeten vanwege oorlog en geweld
hun huizen verlaten en worden vluchteling.

God van liefde,
leer ons dat we niet door geld maar door uw woord leven,
door u lief te hebben en te doen wat u van ons vraagt.

Dit bidden we in de naam van Jezus Christus, onze Heer. Amen.

Genesis 1:31-2:3

God zag dat het zeer goed was

Psalm 148:1-5

Op zijn bevel zijn zij geschapen

Romeinen 8:18-23

De verwoesting van de schepping

Matteüs 13:31-32

Het kleinste van alle zaden

God schiep onze wereld met wijsheid en liefde. En God zag dat het goed was. Nu staat de wereld echter aan de rand van een ecologische crisis. De aarde lijdt. Ons buitensporige gebruik van energie warmt de aarde op. Door ontbossing nemen de woestijngebieden sneller toe dan ooit. Driekwart van het leven in de oceanen is al verdwenen. Elke dag sterven 100 diersoorten uit. Het verlies van biodiversiteit is een ernstige bedreiging voor de mensheid zelf. We kunnen de apostel Paulus nazeggen: De schepping is aan de macht van verwoesting overgeleverd. De ongebreidelde hebzucht draagt sterk bij aan de vernietiging van het milieu en werpt een schaduw van dood over de hele schepping. Gezamenlijk moeten christenen hun uiterste best doen om de schepping te bewaren. Dat kunnen ze alleen als ze de handen ineen slaan. Christus laat ons respect zien voor zelfs het kleinste zaadje. Zo mogen christenen zich eenstemmig inzetten voor de toekomst van onze planeet.

Gebed

Scheppende God,
de wereld is door uw woord geschapen
en u zag dat het goed was.
Maar nu verspreiden wij dood
en verwoesten we onze leefomgeving.
Geef dat wij spijt krijgen van onze hebzucht;
help ons om te zorgen voor al wat u gemaakt hebt.
Geef, dat we ons samen willen inzetten
om uw schepping te bewaren.
Amen.

Jesaja 58:6-12

Verwijder jezelf niet van je medemens

Psalm 133

Hoe goed is het als broeders samen wonen

Galaten 3:26-29

U bent allen één in Jezus Christus

Lucas 18:9-14

Sommigen die vertrouwden op eigen gerechtigheid

God schiep de mens naar zijn beeld en zij waren één in zijn hand. De zonde bracht vooroordelen betreffende ras, geaardheid, religie, of gewoon betreffende het feit man of vrouw te zijn. Discriminatie ontmenselijkt en is een bron van lijden. Jezus was bijzonder gevoelig met betrekking tot de gelijkheid van alle mannen en vrouwen. Verachting hoort niet te bestaan in het hart van gelovigen. Psalm 133 vergelijkt de vreugde van samen te leven met de weldaad van kostbare olie of de dauw van de Hermon. Deze vreugde proeven we steeds als wij samen komen in oecumenische bijeenkomsten. Het is de missie van alle christenen om de oorspronkelijke eenheid te herstellen. We zijn één in Christus – hij is onze hoop.

Gebed

Heer,

help ons om discriminatie en uitsluiting te herkennen.

Ze beschadigen onze samenleving.

Richt onze blik en help ons onze eigen vooroordelen in te zien.

Leer ons om alle verachting uit te bannen

en de vreugde te ervaren wanneer we in eenheid samenleven.

Amen.

II Koningen 20:1-6

Heer, gedenk mij!

Psalm 22:1-11

Waarom hebt u mij verlaten?

Jesaja 5:13-15

Het gelovige gebed zal zieken genezen

Marcus 10:46-52

Jezus vroeg: "Wat wil je dat ik voor je doe?"

Jezus is vaak bereid zieken te genezen. Alle kerken hebben oog voor het medelijden van Jezus met de zieken. En christenen hebben dat voorbeeld gevolgd. Ze hebben niet slechts zorg gehad voor de zielen, maar ook voor de lichamen van de zieken. De zieken gebruiken een woord van de Schrift als zij het uitschreeuwen: *Waarom hebt u mij verlaten?* In de gelovige verhouding met God is plaats voor uitdrukkingen van verdriet, pijn of boosheid. De zieken zijn méér dan ontvangers van zorg; zij zijn onderwerp van ons geloof. Wij willen graag snel ons doel bereiken (zoals de apostelen in het evangelie van Marcus) en de vragen van zieken staan dan in de weg. Maar zij worden de boodschappers van een geheel ander antwoord van de Heer: "Kom, hij roept je." De leerlingen begrijpen het pas als zij de zieke naar Jezus brengen. Jezus neemt de tijd voor de zieke en vraagt wat hij verlangt. Een helende gemeenschap kan groeien als de zieken Gods aanwezigheid ervaren in de relatie met hun broeders en zusters.

Gebed

God, luister naar mensen als zij tot u roepen in ziekte en pijn.

Mogen de gezonde mensen u danken voor hun welzijn -

en mogen zij de zieken van dienst zijn

met liefhebbend hart en open handen.

God, laat ons allen leven in uw genade en voorzienigheid,

en zo uitgroeien tot een ware helende gemeenschap

waarin allen u prijzen.

Amen.

Jesaja 25:6-9

Hij is de Heer, hij is onze hoop

Psalm 117:1-2

Loof de Heer, alle volken, prijs hem, alle naties

Romeinen 2:12-16

Zij die de wet naleven, zullen gerechtvaardigd worden

Marcus 7:24-30

De kwade geest heeft uw dochter al verlaten

Kerken voeren de dialoog met elkaar omwille van de eenheid onder de christenen. In de laatste jaren wordt ook een dialoog ontwikkeld met mensen van andere geloofsrichtingen, vooral met de mensen van het Boek (joden en moslims). Deze ontmoetingen zijn niet alleen leerzaam, ze helpen ook om respect en goede verhoudingen te versterken. Er wordt vrede gesticht, en conflicten krijgen minder kans. Als ons christelijk getuigenis voortkomt uit ons geloof in Christus, zal onze afwijzing van vooroordeel en conflict ook sterker zijn. Door de dialoog met andere religies gaat de christelijke identiteit niet verloren. We beseffen: Gods liefde is inclusief. Er mag vreugde zijn om de eenheid in gehoorzaamheid aan Jezus' gebed.

Gebed

Heer onze God,

wij danken u voor de wijsheid

die we verkrijgen uit de heilige Schrift.

Geef ons de moed om ons hart en hoofd open te stellen

voor onze naasten van de andere christelijke tradities

en de andere religies.

Geef ons de genade om barrières

van onverschilligheid, vooroordeel en haat te doorbreken.

Geef ons het visioen van de jongste dag

wanneer christenen opgaan naar dat ultieme feest

en tranen en meningsverschillen door liefde zijn overwonnen.

Amen.

Achtste dag

Hoop in een wereld van verdeeldheid

Ezechiël 37:1-14

Mijn volk, ik zal jullie graven openen

Psalm 104:24-34

Zo geeft u de aarde een nieuw gelaat

Openbaring 21:1-5a

"Ik maak alles nieuw"

Matteüs 5:1-12

Gelukkig zijn jullie

Gods laatste woord is geen oordeel, het is een scheppend woord, dat gebrokenheid tot eenheid omvormt. De verrezen Heer is het begin van een nieuw en authentiek leven; onderpand van een fundamentele en radicale verandering van de ons bekende wereld. De verrijzenis kondigt het einde aan van de oude orde en zaait het zaad van een nieuwe eeuwige schepping waar God alles in allen is. De verrezen Heer is de hoop van de christen. De kracht van gebed om eenheid is Gods vernieuwende en scheppende kracht. Het is de wijsheid van de Geest die dorre beenderen nieuw leven inblaast. Biddend om eenheid stelt de christen zich open voor de beweging van Gods genade die hem maakt tot instrument van die eenheid. Dit was immers de zending die Christus aan zijn apostelen gaf.

Gebed

Genadige God,

u bent met ons alle dagen,

in lijden of verwarring;

u wilt er zijn tot het einde van de tijd.

Help ons om een volk te zijn dat doordrenkt is van hoop,

levend vanuit de zaligsprekingen

en in dienst van de eenheid die u verlangt.

Amen.

KOREA

Het is spannend om met Koreaanse bril naar het thema van de eenheid te kijken. Want er zijn weinig landen waar vragen van gescheidenheid en eenheid zo pregnant een rol spelen als op dit schiereiland. Het meest in het oog springend is de politieke spanning tussen het noorden en het zuiden, waar twee systemen elkaar raken: het communisme en het kapitalisme. Wie vanuit die achtergrond de bijbeltekst leest, ontdekt nieuwe elementen.

Maar ook talloze andere herkenbare vragen spelen. Wie let op noord en zuid beiden, zal ook bij vragen uitkomen als: de mensenrechten, de vrijheid van godsdienst, de multireligieuze samenleving, de secularisatie.

De christelijke kerk is relatief jong in Korea. De rooms-katholieke gemeenschap werd gesticht in 1784. Het protestantisme is van nog latere datum en dateert van 1880. Daarnaast zijn er andere godsdiensten, zoals het boeddhisme, het taoïsme en de traditionele religies. Christenen in het noorden hebben geen vrijheid hun geloof te uiten. Christenen in het zuiden hebben die vrijheid wel, maar kennen ook een zoektocht naar goede relaties, niet alleen naar andersgelovigen, ook onderling. En hoe wrang kan de geschiedenis zijn. Toen de Presbyteriaanse Kerk in Zuid-Korea zich wilde aansluiten bij de Wereldraad van Kerken, was er ook een groepering die zich afscheidde. De Koreanen kennen de scheiding van de kerken. Ze kennen de staatsrechtelijke scheiding van twee staten.

Een Koreaanse dichter verwoordde het als volgt:

*Aan de weg staan twee stenen boeddha's
naakt en hongerig tegenover elkaar.
Voortdurend worden zij geteisterd
door wind, regen, sneeuw en vorst.
Toch ben ik vol afgunst op hen:
zij weten niet van de pijn van een scheiding.*

In het zuiden reikt bijna de helft zich niet tot een religieuze stroming. Dat is veel. Tegelijk is Seoel de stad met de grootste kerk ter wereld: de Yoido Full Gospel Church. Er zijn zeven zondagse kerkdiensten die vertaald worden in zestien talen. Van de twaalf grootste kerkgebouwen ter wereld zijn er elf in Seoel te vinden. Zuid-Korea behoort met de Verenigde Staten tot de landen die de meeste zendelingen uitzenden. Van de bijna 50 miljoen Zuidkoreanen is dertig procent christen. Er zijn 8,6 miljoen protestanten en 5,1 miljoen rooms-katholieken. Verder zijn er veel boeddhisten (22,8 procent) en de rest behoort tot kleinere religies, zoals confucianisme, chondogyo en won boeddhisme.

In het noorden is er geen vrijheid van godsdienst. Er zijn dan ook geen officiële getallen van religies te geven. Wel weten we dat het christendom aanwezig is met een sterke rooms-katholieke vertegenwoordiging. Verder zijn er veel boeddhisten en volgelingen van de chondogyo ('religie van de hemelse weg').

Er zijn in de recente geschiedenis wel lichtpuntjes waar het gaat om nieuwe openingen. In 1988 werden in de hoofdstad Pyongyang twee nieuwe kerken in gebruik genomen. De rooms-katholieke Changchung kathedraal en de protestantse Pongsu kerk. In 2006 werd een Russisch-orthodoxe kerk voltooid. Er zijn evenwel ook vele verhalen van vervolging van christenen.

De laatste jaren zijn er voorzichtige openingen gekomen tussen de twee landen. Tijdens de Olympische Winterspelen in Turijn kwamen bijvoorbeeld met één team. En ook de kerken dromen van verzoening. De Koreaanse theoloog Anselm Kyongsuk Min is een van de theologen die hardop nadenkt over de consequenties van een eventuele verzoening tussen de twee delen van Korea. Hij realiseert zich dat er meer zal moeten gebeuren dan het installeren van één regering op het schiereiland. Hij maakt duidelijk dat een ieder *'de tirannie van de identiteit'* moet loslaten. Hij bedoelt daarmee, dat je jezelf niet mag opleggen aan de ander; en niet je familie, je regio, je klasse, je sekse, je opvattingen, al datgene wat je gebruikt voor je zelfidentificatie. Verzoening begint met loslaten en beschikbaar zijn. Min meent dat er straks een moratorium moet zijn op missionair werk als de verzoening tussen de twee delen van Korea tot stand komt. De mensen moeten eerst elkaar maar eens bijstaan om niet en onbevangen naar elkaar luisteren.

Daarmee brengt hij een vraag binnen die voor alle christenen relevant is. Namelijk de vraag of we onszelf durven te verliezen in de ontmoeting. Of we bereid zijn vertrouwde routines in de waagschaal te leggen. Of we bereid zijn het vertrouwen op God te stellen boven zekerheden die we in de loop der geschiedenis zelf hebben verzameld.

Het is bij bedrijven niet ongebruikelijk een visitekaartje af te geven. De ander kan dan zien wie je bent. Er is een belangrijk verschil tussen een visitekaartje uit Nederland en een visitekaartje uit Korea. Wij zeggen: Ik ben Laurens Koster, accountmanager bij Philips. Bij de Koreanen gaat dat net andersom. Eerst is er de naam van het bedrijf: Philips. Dan de afdeling: accountmanagement. Dan volgt de eigen naam; en ook dat nog in een andere volgorde: eerst de familienaam, dan de generatiennaam en dan de persoonlijke naam. Dus: Koster, zoon van Jan, Laurens. Jezelf inpassen. Jezelf dienstbaar maken in een collectief. Het is de essentie van het Koreaanse visitekaartje. Het is een essentie van het evangelie.

Indien de eenheid zou worden hersteld, kan de benaming die men geeft aan het gehele land weer waarheid worden. Koreanen gebruiken daarvoor de term 'Uri nara'. (우리 나라), wat 'ons land' betekent. De naam 'Korea' is voor westerlingen meer vertrouwd en werd voor het eerst gebruikt door Hendrick Hamel, een Nederlandse schipbreukeling die dertien jaar op het schiereiland verbleef.